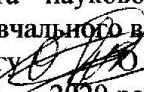


ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник начальника Інституту
Військово-Морських Сил з
навчальної та наукової роботи –
начальник навчального відділення
капітан 1 рангу  ГАВАЛЮХ
« 15 » 09 2020 року

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВІЙСЬКОВА ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ (У Т.Ч.
КОНФЛІКТОЛОГІЯ)»

Освітній ступінь - бакалавр

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Галузі знань: 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека
державного кордону

Спеціальності: 254 Забезпечення військ (сил)
255 Озброєння та військова техніка

Інститут Військово-Морських Сил Національного університету
«Одеська морська академія»

Кафедра Соціально-гуманітарних та фундаментальних дисциплін

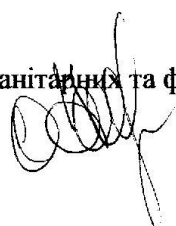
Одеса - 2020

Розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни
“Військова педагогіка та психологія (у т.ч. конфліктологія)”

Розробник(и): старший викладач кафедри соціально-гуманітарних та
фундаментальних дисциплін капітан 2 рангу Злобіна Олена Вікторівна.

Силабус схвалено на засіданні кафедри соціально-гуманітарних та
фундаментальних дисциплін Інституту Військово-Морських Сил
Національного університету “Одеська морська академія”

Протокол від "14" 09 2020 року, № 12

Начальник кафедри соціально-гуманітарних та фундаментальних дисциплін
капітан 1 рангу  О. ЧЕРНЯВСЬКИЙ

Секретар кафедри
працівник ЗСУ

 І. ПАВЛОВА

1. ВІДОМОСТІ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладач	старший викладач кафедри соціально-гуманітарних та фундаментальних дисциплін, капітан 2 рангу О.ЗЛОБИНА
Профайл викладача	
E-mail:	zlobina710@gmail.com
Сторінка курсу	
Консультації	<i>Очні консультації: середа 15.10 – 16.40 аудиторія 403</i>

2. ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологічна грамотність є однією з найактуальніших проблем сучасного етапу реформування і розвитку Збройних Сил України. Щоб ефективно організувати військово-педагогічний процес, офіцери мають бути добре підготовленими у військово-технічному аспекті і мати глибокі й всебічні знання в галузі психологічної та педагогічної науки. Це допомагає їм визначити шляхи формування необхідних морально-бойових і психічних якостей у воїнів, створити у підрозділі позитивний соціально-психологічний клімат, ефективно вирішувати проблеми управління.

Мова навчання – українська.

Статус дисципліни - обов'язкова.

Метою викладання навчальної дисципліни є забезпечення відповідних сучасним вимогам знань курсантів щодо предмета, структури, понятійного апарату, основних теоретичних напрямків та дослідницьких методів сучасної військової психології, педагогіки та конфліктології.

Предмет: загальні закономірності процесів функціонування та розвитку психіки як форми активного відображення навколишньої дійсності в умовах військової діяльності; процес виховання військовослужбовця та засоби внесення позитивних змін у процес взаємодії між військовослужбовцями та військовими колективами з метою профілактики небажаних форм поведінки, необхідних для професійної діяльності, успішного виконання військового обов'язку.

Міждисциплінарні зв'язки: викладається після вивчення дисциплін загальної підготовки (Філософія, Соціологія).

Є інформаційною базу при подальшому вивченні дисциплін професійної підготовки (Психологія кризових станів, Сучасні методи психологічної діагностики військовослужбовців) та дисциплін освітньо-кваліфікаційного рівня магістр (Морально-психологічне забезпечення у Збройних Силах України, Психологічне забезпечення в Збройних Силах України, Інформаційно-пропагандистське забезпечення в Збройних Силах України).

Силабус складено відповідно до вимог освітньо-професійної програми підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр галузі знань 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону спеціальності 254 Забезпечення військ (сил), 255 Озброєння та військова техніка

Компетентності: навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у сфері озброєння та військової техніки або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів військових та технічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності.

K01. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

K02. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

K03. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

K04. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

K05. Здатність планувати та управляти часом.

K06. Визначеність і наполегливість щодо вирішення поставлених завдань і взятих обов'язків.

K07. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

K08. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

K09. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

K10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

K11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності.

K12. Здатність організовувати військово-цивільне співробітництво та спілкуватися з представниками засобів масової інформації.

K13. Здатність планувати виховну та індивідуально-виховну роботу з особовим складом, захист особового складу від стресу.

K14. Здатність виявляти міжособистісні конфлікти, знати методики упередження негативних соціально-психологічних явищ у військових колективах.

K15. Здатність виявляти потенційних лідерів, оцінювати професійно-психологічний стан військовослужбовців та ефективність бойового застосування підрозділу за показниками морально-психологічного забезпечення.

K16. Здатність проводити згуртування військового колективу, виявляти індивідуальні потреби кожного військовослужбовця.

K17. Здатність експлуатувати технічні засоби пропаганди під час бойової підготовки та виконання підрозділом завдань за призначенням.

K21. Здатність працювати з різноманітними джерелами інформації, використовувати отриману інформацію для вирішення практичних військово-професійних задач.

Кількість кредитів ЄКТС 3

Форма підсумкового контролю залік.

Запланований результат навчання

Згідно з вимогами освітньої програми визначені та сформульовані наступні результати навчання курсантів (студентів, слухачів):

знання предмету, основних категорій, структури та основних завдань педагогічної науки, загальної характеристики військово-дидактичного процесу, основних компонентів та функції навчального процесу, форм і методів навчання та виховання підлеглих, методів активізації навчально-пізнавальної діяльності військовослужбовців, опосередкованого виховного впливу та самовиховання, змісту педагогічної діяльності та складових педагогічної майстерності офіцера, основ військової психології: предмету, об'єкту, принципів, структури та історії розвитку науки, змісту пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери, психічних станів, індивідуальних психічних властивостей військовослужбовця, соціально-психологічної структури військового колективу, психологічних основ спілкування та врегулювання конфліктів у ньому, базових прийомів саморегуляції в різноманітних ситуаціях військової діяльності;

вміння організовувати та проводити навчально-виховний процес у підрозділі, застосовувати педагогічні знання для планування, контролю і корегування військової праці, вибору ефективних методів, форм і засобів її реалізації, способів і прийомів педагогічного впливу на особистість і колектив, застосовувати базові психологічні знання для організації діяльності і спілкування підлеглих, для планування, контролю і корегування їх військової діяльності, вибирати ефективні методи, форми, засоби та прийомів психологічного впливу на особистість та колектив, проводити базові психологічні дослідження;

3. ПРОГРАМА, СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження					
	Денна форма навчання			Заочна форма навчання		
	Кількість аудиторних годин	Лекції	Практичні, семінарські	Кількість аудиторних годин	Лекції	Практичні, семінарські
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1. Основи військової педагогіки						
Тема 1. Військове навчання і виховання	4	4		-	-	-
Тема 2. Методи і форми навчання і виховання військовослужбовців		4	2			
Тема 3. Офіцер як військовий педагог	2	2				
Разом за розділом 1	12	10	2	-	-	-
Розділ 2. Основи військової психології						
Тема 4. Методи і задачі військової психології	4	4		-	-	-
Тема 5. Психічні пізнавальні процеси й умови їх активізації в ході військової служби	6	2	4			
Тема 6. Афективна сфера, психічні стани та психічні властивості особливості, їх прояви у військової діяльності	4	2	2			
Тема 7. Психологічні основи взаємовідносин у військових підрозділах	2	2				
Разом за розділом 2	16	10	6	-	-	-
Розділ 3. Основи конфліктології						
Тема. 8. Психологічні основи комунікації у військовому середовищі	6	4	2	-	-	-
Тема. 9. Структурна модель конфлікту. Функції конфлікту у військовому середовищі	10	6	4			
Разом за розділом 3	16	10	6	-	-	-
Всього аудиторних годин	44	30	14	-	-	-
Самостійна робота (години)	46			-		
з них на виконання індивідуального завдання	-			-		
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	90			-		

4. АНОТАЦІЇ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

Тема1. Військове навчання

Виникнення і становлення військової педагогіки, її зміст. Зв'язок військової педагогіки з іншими науками. Конкретні завдання військової педагогіки. Необхідність педагогічних знань у діяльності командира. Принципи, методи і задачі воєнної педагогіки. Практична значимість педагогічних знань у діяльності офіцера.

Навчальний процес як система. Поняття про дидактику. Військова дидактика та її роль в організації бойової та морально-психологічної підготовки. Процес навчання у Збройних Силах, його сутність та структура. Функції навчання.

Особливості навчання військовослужбовців. Поняття про закономірності процесу навчання.

Література [1,2, 5]

Тема2. Методи і форми навчання військовослужбовців

Словесні методи навчання. Розповідь. Пояснення. Лекція. Бесіда. Дискусія. Семінарське заняття. Важливість наочних та практичних методів навчання. Метод показу, його види. Вправа, види вправ, методика їх виконання. Лабораторна робота. Основні етапи проведення практичних робіт. Інструктаж. Форми навчання: навчально-планові, службово-планові, службові і неслужбові. Основні шляхи вдосконалення методів і форм навчання підлеглих. Методи контролю та самостійної роботи. Основні види самостійної роботи. Правила організації самостійної роботи.

Загальна характеристика активних методів навчання. Основні фактори, що сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності. Неімітаційні активні методи навчання. Активізована лекція, її види. Семінарські (практичні) заняття з використанням різних прийомів і способів їх активізації. Інтелектуальна розминка. Сократична бесіда. Окремі прийоми активізації навчальної діяльності воїнів. Прийоми індивідуального впливу. Можливості використання активних методів навчання. Імітаційні ігрові методи навчання. Неімітаційні методи навчання. Окремі прийоми активізації навчальної діяльності воїнів. Урахування індивідуально-психологічних особливостей воїнів у процесі навчання. Організація і методика проведення занять з використанням активних методів навчання.

Форми навчання: навчально-планові, службово-планові, службові і неслужбові. Основні шляхи вдосконалення методів і форм навчання підлеглих. Методи контролю та самостійної роботи. Основні види самостійної роботи. Правила організації самостійної роботи.

Література [1,2,8]

Тема3. Офіцер як військовий педагог

Діяльність щодо управління підрозділом у бойовій обстановці. Діяльність офіцера щодо керування підрозділом у мирний час. Діяльність з організації військово-дидактичного процесу у підрозділі та особисте навчання воїнів і військових підрозділів. Вимоги науково-технічного прогресу до підготовки військових кадрів. Контроль як педагогічне поняття. Функції контролю принципів перевірки навчально-пізнавальної діяльності та оцінки знань, навичок і вмінь воїнів. Види, форми й методи контролю та оцінки підготовленості воїнів. Попередні, поточні, контрольні (періодичні), підсумкові види контролю. Взаємоконтроль. Самоконтроль. Індивідуальна та фронтальна перевірки. Методи перевірки. Оцінка знань, навичок і вмінь. Основні вимоги до перевірки та оцінки успішності воїнів у навчальному процесі. Шляхи подолання формалізму в оцінці результатів навчально-пізнавальної діяльності військовослужбовців.

Література [1,2,]

Тема4. Методи і задачі військової психології

Виникнення та розвиток психології як науки. Предмет вивчення військової психології. Структура психології як науки. Мозок як фізіологічна основа психіки. Рівні розвитку психіки.

Принципи і задачі сучасної військової психології. Групи методів психологічного дослідження. Емпіричні методи дослідження у військовому середовищі.

Література [2, 8]

Тема5. Психічні пізнавальні процеси й умови їх активізації в ході військової служби

Психічні пізнавальні процеси: сутність, зміст, місце і роль у діяльності військовослужбовців. Структура і динаміка основних психічних пізнавальних процесів: відчуття, сприймання, увага. Структура і динаміка основних психічних пізнавальних процесів: пам'ять, мислення, уява, мовлення.

Алгоритм проведення психологічного дослідження. Дослідження переключення уваги за допомогою тесту таблиці Шульте, дослідження рівня сприйняття за допомогою тесту Мюнстерберга.

Діагностика мислення за допомогою тесту «Прогресивні матриці Равена».

Література [1,2,5,7,8]

Тема6. Афективна сфера, психічні стани та психічні властивості особливості, їх прояви у військової діяльності

Емоції та почуття в умовах військової діяльності. Воля, її взаємозв'язок з іншими психологічними процесами і властивостями людини. Психічні стани особистості військовослужбовця. Біологічно обумовлені психічні властивості особистості: темперамент, здібності. Соціально обумовлені психічні властивості особистості: характер, спрямованість.

Тест Ільїна з визначення сили нервової системи. Опитувальник Айзенка з визначення темпераменту. Тест Шмішека "Акцентуації характеру".

Література [1,2,7]

Тема7. Психологічні основи взаємовідносин у військових підрозділах

Поняття групи у психології. Класифікація груп та їх різновиди. Мала група як об'єкт дослідження соціальної психології. Особливі ознаки та психологічні характеристики малої групи. Групова динаміка. Рівні розвитку малої групи. Натовп, асоціація, кооперація, корпорація, колектив. Військовий колектив як різновид соціальної групи. Соціально-психологічні явища у військовому підрозділі. Поняття про взаємовідносини. Види взаємовідносин. Формальні та неформальні взаємовідносини. Групова (суспільна) думка, етапи її розвитку. Груповий (суспільний) настрій та його особливості. Групові традиції. Соціально-психологічна структура взаємовідносин між військовослужбовцями у підрозділі. Груповий процес.

Література [1,2, 4,7,8]

Тема8. Психологічні основи комунікації у військовому середовищі

Сутність, функції та структура спілкування. Поняття спілкування. Спілкування і комунікація. Структура спілкування. Основні стилі взаємодії. Комунікація у військових підрозділах.

Методика КОС-1 (оцінка комунікативних організаторських схильностей).
Методика діагностики комунікативного контролю (М. Снайдер). Діагностика загального рівня комунікабельності (за В.Ф. Ряховським).

Військовий керівник і лідер. Умови ефективного управління. Види лідерів.
Професійно важливі лідерські якості офіцера.

Література [4,6,8]

Тема9. Структурна модель конфлікту. Функції конфлікту у військовому середовищі

Конфлікт як соціальний феномен. Структурна модель конфлікту. Функції конфлікту. Межі конфлікту. Причини виникнення конфліктів. Управлінські рішення у конфліктних ситуаціях.

Оцінка схильності особистості до конфліктної поведінки (методика К. Томаса, адаптований варіант Н. Гришиної). Практичні рекомендації керівникам і підлеглим щодо попередження та подолання конфліктних ситуацій.

Функції конфлікту. Динаміка конфлікту. Теорії механізмів виникнення конфліктів. Сутність управління конфліктом та його діагностика. Зміст процесу управління конфліктами. Управлінські рішення у конфліктних ситуаціях.

Психологічний аналіз девіантних проявів в військових підрозділах. Актуальні проблеми психопрофілактики девіантної поведінки у військовому середовищі. Проблема суїцидальної поведінки серед військовослужбовців ЗС України.

Література [1,2,8]

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми
1	Форми навчання
2	Методики вивчення індивідуальних психічних якостей військовослужбовця (психічні пізнавальні процеси)
3	Методики вивчення індивідуальних психічних якостей військовослужбовця (психічні властивості)
4	Вивчення комунікативних здібностей військовослужбовців у підрозділі
5	Методи психопрофілактики міжособистісних конфліктів у підрозділі
6	Прогнозування нервово психічної нестійкості військовослужбовцев

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота призначена для поглиблення, розширення і закріплення теоретичних знань, отриманих на лекціях і практичних заняттях. Вона допомагає набути навички самостійної роботи з довідковою, навчальною і науковою літературою, державними і галузевими стандартами; підвищити якість самостійної проробки курсантами навчальної інформації шляхом її конкретизації і цілеспрямованого та розвиває творчий підхід при рішенні системних і прикладних завдань з використанням навігаційно-інформаційних систем.

Види самостійної роботи:

1. Робота по опрацюванню лекційного курсу.
2. Робота по вивченню окремих розділів курсу, не висловлюваних при читанні лекцій (що задаються викладачем).
3. Підготовка до практичних занять.

Перелік тем, винесених на самостійне вивчення:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Військове навчання та виховання	6
2	Методи і форми навчання та виховання військовослужбовців	6
3	Офіцер як військовий педагог	2
4	Методи і задачі військової психології	4
5	Психічні пізнавальні процеси й умови їх активізації в ході військової служби	6
6	Афективна сфера, психічні стани та психічні властивості особливості, їх прояви у військової діяльності	4
7	Психологічні основи взаємовідносин у військових підрозділах	2
8	Психологічні основи комунікації у військовому середовищі	6
9	Структурна модель конфлікту. Функції конфлікту у військовому середовищі	10

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Робочою програмою навчальної дисципліни не передбачені індивідуальні завдання. Можуть виконуватися за бажанням курсантів.

8. ПОЛІТИКА КУРСУ І ЦІННОСТІ

Основними цінностями курсу є оволодіння знаннями щодо методологічних основ психології кризових станів, теоріями поведінки людини в екстремальних умовах, понятійного апарату, основних теоретичних напрямків та дослідницьких методів сучасної кризової психології.

Основними результатами даного курсу мають стати:

- організація навчально-виховного процесу у підрозділі;
- застосування педагогічних знань для планування, контролю і корегування військової праці, вибору ефективних методів, форм і засобів її реалізації, способів і прийомів педагогічного впливу на особистість і колектив ;
- застосування базових психологічних знань для організації діяльності і спілкування підлеглих, для планування, контролю і корегування їх військової діяльності.

Освоєння дисципліни «Військова педагогіка та психологія (у т.ч. конфліктологія)» передбачає обов'язкове відвідування лекційних та практичних занять, а також самостійну роботу курсанта.

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових аудиторних занять. Зміст самостійної роботи визначається програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача, які передбачають можливість проведення

самоконтролю. Самостійна робота може виконуватися в бібліотеках, аудиторіях Інституту, а також за місцем проживання курсанта. У випадку виникнення запитань за темами, винесеними на самостійне вивчення, курсант може отримати необхідну консультацію викладача (за розкладом).

Частина матеріалу навчальної дисципліни, передбачена навчальним планом для самостійного засвоєння, виноситься на іспит разом з навчальним матеріалом, якій опрацьовувався при проведенні аудиторних навчальних занять.

У разі пропуску занять з поважної причини (підтвердженої відповідними довідками), курсант самостійно вивчає пропущений матеріал.

Після вивчення навчальної дисципліни проводиться екзамен в усній формі.

Екзамен – це форма підсумкового контролю засвоєння курсантом теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр.

На підготовку к екзамену дається 2-3 дні згідно з розкладом екзаменаційної сесії.

Екзамен передбачає відповідь на білет. Білет включає два теоретичних запитання та практичне завдання.

Перелік питань до екзамену надається курсантам в началі семестру. Практичні завдання розв'язуються на практичних заняттях впродовж семестру. На підготовку усної відповіді за екзаменаційним білетом надається 20-30 хвилин.

Знання та вміння курсанта оцінюються за шкалою, визначеною Університетом.

Курсантам, які одержали незадовільну оцінку, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість до початку наступного семестру. При цьому повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів: один раз – викладачу, другий – комісії, яка створюється начальником кафедри.

Курсанти, які не з'явилися на екзамен без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

9. ВИМОГИ ВИКЛАДАЧА

Основними вимогами викладача навчальної дисципліни «Військова педагогіка та психологія (у т.ч. конфліктологія)» до курсантів є:

- обов'язкове відвідування лекційних занять за розкладом;
- активність під час практичних занять;
- конструктивне підтримувати зворотний зв'язок на всіх заняттях;
- взаємодія викладач-курсант базується на засадах взаємоповаги, такту та коректної поведінки;
- письмові роботи слід здавати в установлені строки; за несвоєчасну здачу робіт оцінка знижується;
- курсанти, які не виконали заплановані завдання, до екзамену не допускаються.

Неприпустимо:

- пропуски з неповажних причин;
- користування телефонами під час занять;
- списування при здачі екзамену;
- проходження процедур контролю замість себе іншими особами;
- виконання навчальної роботи для інших осіб;
- здача навчальних завдань, підготовлених іншими особами;

- використання робіт (рефератів, курсових, контрольних, і ін. робіт) виконаних іншими особами в якості результатів своєї праці;
- відвідування занять в одязі, що не відповідає вимогам навчального закладу;
- порушувати тишу в приміщеннях загального доступу, призначених для навчальної та наукової діяльності.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Курсанти опановують зміст навчальної дисципліни у наступних видах навчальної роботи: опрацювання лекційних матеріалів; підготовка до практичних занять; надання відповідей на тести по темам курсу; розв'язання завдань на практичних заняттях.

Поточне оцінювання курсантів здійснюється у вигляді демонстрації їх результатів навчання та оцінювання: усної відповіді на питання лекційного курсу або тестування знань з певного розділу (теми) або з певних окремих питань лекційного курсу.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни з урахуванням результатів поточного контролю. Форма підсумкового контролю: *іспит*.

11. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ ЗА НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Таблиця розподілу оцінок по результатам навчання за різними шкалами

Шкала оцінювання ВНЗ	Національна оцінка	Критерії оцінювання
А	відмінно	Курсант проявляє особливі здатності, уміє самостійно добувати знання, без допомоги викладача знаходить і обробляє необхідну інформацію, уміє використовувати набуті знання й уміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні дарування й похилості.
В	добре	Курсант вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно вирішує справи й завдання в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначно.
С		Курсант уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; у цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є істотні, підбирати аргументи для підтвердження думок.
D	задовільно	Курсант відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких значна кількість істотних.
E		Курсант володіє навчальним матеріалом на рівні вище початкового, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.
FX	не задовільно	Курсант володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

F	не задовільно з обов'язковим повторним вивченням	Курсант володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання й відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.
---	--	--

12. ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Конкретні завдання військової педагогіки.
2. Необхідність педагогічних знань у діяльності командира.
3. Принципи, методи і задачі воєнної педагогіки.
4. Практична значимість педагогічних знань у діяльності офіцера.
5. Навчальний процес як система.
6. Поняття про дидактику.
7. Військова дидактика та її роль в організації бойової та морально-психологічної підготовки.
8. Функції навчання.
9. Особливості навчання військовослужбовців.
10. Поняття про закономірності процесу навчання.
11. Словесні методи навчання.
12. Розповідь. пояснення. лекція. бесіда. дискусія. семінарське заняття.
13. Форми навчання: навчально-планові, службово-планові, службові і неслужбові. основні шляхи вдосконалення методів і форм навчання підлеглих.
14. Методи контролю та самостійної роботи. основні види самостійної роботи. правила організації самостійної роботи.
15. Загальна характеристика активних методів навчання. основні фактори, що сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності.
16. Неімітаційні активні методи навчання. активізована лекція, її види. семінарські (практичні) заняття з використанням різних прийомів і способів їх активізації. інтелектуальна розминка. сократична бесіда. окремі прийоми активізації навчальної діяльності воїнів. прийоми індивідуального впливу.
17. Можливості використання активних методів навчання.
18. Імітаційні ігрові методи навчання. неімітаційні методи навчання. окремі прийоми активізації навчальної діяльності воїнів.
19. Урахування індивідуально-психологічних особливостей воїнів у процесі навчання. організація і методика проведення занять з використанням активних методів навчання
20. Форми навчання: навчально-планові, службово-планові, службові і неслужбові. Основні шляхи вдосконалення методів і форм навчання підлеглих.
21. Методи контролю та самостійної роботи.
22. Основні види самостійної роботи. Правила організації самостійної роботи.
23. Діяльність щодо управління підрозділом у бойовій обстановці.
24. Діяльність офіцера щодо керування підрозділом у мирний час.
25. Діяльність з організації військово-дидактичного процесу у підрозділі та особисте навчання воїнів і військових підрозділів.
26. Вимоги науково-технічного прогресу до підготовки військових кадрів

27. Контроль як педагогічне поняття. Функції контролю принципів перевірки навчально-пізнавальної діяльності та оцінки знань, навичок і вмінь воїнів.
28. Виникнення та розвиток психології як науки.
29. Предмет вивчення військової психології.
30. Структура психології як науки.
31. Мозок як фізіологічна основа психіки.
32. Рівні розвитку психіки
33. Принципи і задачі сучасної військової психології.
34. Групи методів психологічного дослідження.
35. Емпіричні методи дослідження у військовому середовищі
36. Психічні пізнавальні процеси: сутність, зміст, місце і роль у діяльності військовослужбовців.
37. Структура і динаміка основних психічних пізнавальних процесів: відчуття, сприймання, увага.
38. Структура і динаміка основних психічних пізнавальних процесів: пам'ять, мислення, уява, мовлення.
39. Емоції та почуття в умовах військової діяльності.
40. Воля, її взаємозв'язок з іншими психологічними процесами і властивостями людини.
41. Психічні стани особистості військовослужбовця.
42. Біологічно обумовлені психічні властивості особистості: темперамент, здібності.
43. Соціально обумовлені психічні властивості особистості: характер, спрямованість.
44. Поняття групи у психології. Класифікація груп та їх різновиди. Мала група як об'єкт дослідження соціальної психології.
45. Особливі ознаки та психологічні характеристики малої групи. Групова динаміка. Рівні розвитку малої групи. Натовп, асоціація, кооперація, корпорація, колектив.
46. Військовий колектив як різновид соціальної групи.
47. Соціально-психологічні явища у військовому підрозділі. Поняття про взаємовідносини. Види взаємовідносин. Формальні та неформальні взаємовідносини. Групова (суспільна) думка, етапи її розвитку. Груповий (суспільний) настрій та його особливості. Групові традиції.
48. Соціально-психологічна структура взаємовідносин між військовослужбовцями у підрозділі. Груповий процес.
49. Конфлікт як соціальний феномен. Структурна модель конфлікту. Функції конфлікту.
50. Межі конфлікту. Причини виникнення конфліктів. Управлінські рішення у конфліктних ситуаціях Функції конфлікту.
51. Управлінські рішення у конфліктних ситуаціях

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова):

1. Ягупов В.В. Військова й соціальна психологія. – К., 2000.

2. Ягупов В.В. Військова психологія. – К., 2004.
3. Тітяєв В.М. Основи педагогіки і психології (альбом схем). – Севастополь, 2003.
4. Тітяєв В.М. Основи педагогіки і психології: Збірник завдань до семінарських і практичних занять. – Севастополь, 2004.
5. Психологія: Підручник. За ред. Ю.Л. Трофімова. – К., 1999.
6. Психологічний словник. За ред. В.І. Войтка. – К., 1982.
7. Основи психології / За ред. Ю. Трофімова. – К., 1999.
8. Основи психології: Підручник / За заг. ред. О.В. Киричука, В.А. Роменця. – К., 1995.

Додаткова:

1. Ващенко Григорій. Виховання волі і характеру. Підручник для педагогів. – Київ: "Школяр", 1999. – 385 с.
2. Військова психологія і педагогіка: підручник / авт. кол-в Л. А. Снігур, О. А. Хижняк, Є. М. Подтергера, Е. І. Сарафанюк, К. П. Аветісян, О. Ю. Булгакова; за заг. ред. Л. А. Снігур. – Луцьк : ПВД «Твердиня», 2009. – 576 с. ; іл.
3. ПСИХОЛОГІЯ (для різних військових спеціалізацій): ПІДРУЧНИК / авт. кол-в : Л. А. Снігур, О; А.М.Дончак, Ю.І.Чаус, О.Ю.Заровна, В.В.Пізнцалі, Ю.М.Снігур; за заг. ред. Л. А. Снігур. – Одеса: ОНПУ, 2011. – 361 с. ; іл.
4. Барабанщиков О. В. Основы военной педагогики и психологии. – М., 1988.
5. Варваров В.И., Мерзляк Л.Е. Командир и подчиненные. – М., 1986.
6. Военная педагогика и психология. – М., 1986.
7. Донцов А.К. Психология коллектива. – М., 1984.
8. Ковалев А. Г. Коллектив и социально-психологические проблемы руководства. – М. 1978
9. Коломинский Я.Л. Психология взаимоотношений в малых группах. – М., 1989.
10. Конфликты в коллективе и пути их преодоления. – Л., 1991.
11. Коупленд Н. Психология и солдат. – М., 1991.
12. Кричевский Р.Л., Дубовская Е.М. Психология малой группы. – М., 1991.
13. Леонгард К. Акцентуированные личности: пер. с нем. – К., 1989.
14. Мицич П.В. Как проводить деловые беседы. – М., 1987.
15. Немов Р.С. Психология. В 3 т. – М., 1995.
16. Обозов Н.Н. Психология межличностных отношений. – К., 1992.
17. Основы военной психологии и педагогики. – М., 1981.
18. Основы педагогики и психологии высшей школы. – М., 1986.

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Довідник для фахівців структур морально-психологічного забезпечення – Довідник з МПЗ. – Режим доступу: <https://dovidnykmpz.info/>